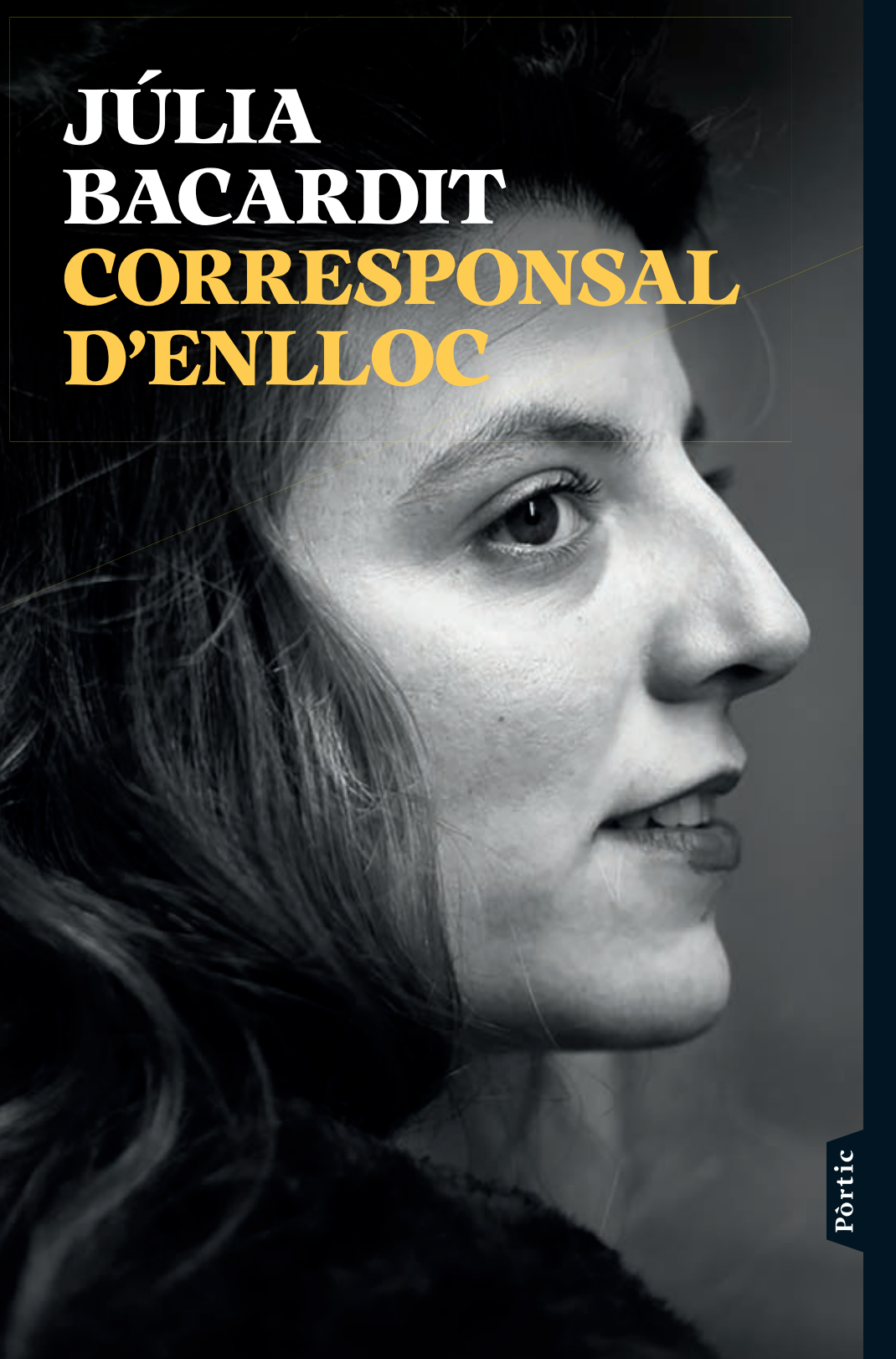

A black and white profile portrait of a woman with dark, wavy hair, looking towards the right. The image is the background for the entire page.

JÚLIA BACARDIT CORRESPONSAL D'ENLLOC

Júlia Bacardit

Corresponsal d'enlloc

Primera edició: octubre del 2024

© Júlia Bacardit Cruells, 2024

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Pòrtic

Av. Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

ISBN: 978-84-9809-580-7

DIPÒSIT LEGAL: B. 16.836-2024

Fotocomposició: Grup62

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

FLORS D'EMERGÈNCIA

A Bucarest pots trobar una botiga de flors oberta a qualsevol hora. N'hi ha una 24 hores prop de la Biblioteca Central que també ven cafè a cinc leus i cerveses. Rams i corones de flors per a defuncions i batejos i matrimonis. Aquí no existeixen els colmados de pakistanesos perquè hi ha autòctons que encara són prou pobres per ocupar-se'n. L'Andrei diu que aquesta floristeria és un negoci encobert, i potser té raó, perquè és una botiga estranya.

Vas a la biblioteca més sumptuosa de la capital del país, que va quedar a mig construir l'any que van fer caure Ceaușescu, i els llibres són absents, tancats en calaixos, segurament perquè *nu se poate* agafar-los sense tal o tal altra documentació o autorització prèvia. En Joan Llinàs va venir el 98 i treballa de professor a la Universitat de Bucarest. Una vegada va haver de dur un document a la secretaria perquè li calien set firmes, i va pensar que podria arreplegar-les totes en un dia perquè els set homes eren al mateix edifici, alguns al pis de dalt. No va ser així, i va haver de perdre un dia per cada firma, set anades i vingudes al rectorat de la Universitat. Coneix un home que es va presentar fa temps com a ministre d'Economia per canviar les coses des de dalt. Va

arribar a ministre, però es va rendir i va plegar al cap de tres mesos. Si Romania tingués un lema popular, el lema seria *Nu se poate*.

Divendres va ser la diada nacional i 2.400 soldats van sortir a desfil·lar al carrer des de l'Arc de Triomf de Bucarest, l'exèrcit va exhibir els F-16 que el país recicla d'altres països europeus ara que la guerra és a la vora: Noruega, Portugal, algun exemplar turc per a la policia aèria. Els avions de guerra d'última generació, els F-35 Lockheed Martin, arribaran l'any 2030, i són la compra més gran que l'exèrcit romanès ha fet mai. El president del país ara és amb Blinken, s'han reunit. L'empresa estatunidenca Lockheed Martin tracta el país com si fos una eixida, i els romanesos els riuen les gràcies perquè les alternatives els semblen pitjors.

Tothom se'n vol anar d'aquí. A la televisió pública, el plató de la diada nacional tenia un to groc terrible, un filtre de país al marge; els romanesos ho saben. Tot i així les presentadores portaven el vestit tradicional, i ho feien sense vergonya. Tenia un eco nostàlgic, nostàlgia comunista. És estrany, tenir un país, encara que sigui un país on la lletjor és més notòria que en d'altres. No és culpa dels paisatges, ni tampoc ben bé de la seva gent. A la part occidental, a Transilvània, les muntanyes són imponents com els Pirineus, de fet molt més, hi campen els ossos, els animals irrompen a les carreteres, els gossos salvatges ronden les gasolineres de dos en dos, els gats són a tot arreu: la naturalesa aquí encara vol dir alguna cosa. L'altre dia algú a Catalunya deia que tal o tal gat no té amo, que en busca, que s'isplau Twitter (ara X) faci la seva màgia. Un escrit compungit. Però és ridícul perquè els gats ni en tenen ni en volen, d'amo. Som nosaltres que necessitem controlar les bèsties. Hi ha alguna cosa bona, en totes aquestes coses de Romania.

En definitiva, la naturalesa és bonica, a Romania, i l'únic problema és l'atmosfera, el problema és com s'hi viu, en general, malament. En general sura una tristesa de l'est d'Europa, una desesperança estranya que persisteix al marge de l'alegria interior. Fins i tot el color de la bandera és trist, amb aquell toc blau fosc, banderes envellides damunt de casetes de poble diminutes, tan esquifides i fetes a si mateixes que algú es preguntaria si en aquesta contrada l'estat existeix. I sí que existeix, es canvien lleis i es fa xivarri, a la població no sembla importar-li gaire. Depèn, esclar, en el fons la qüestió és aquesta, no es pot explicar mai prou quina és la identitat d'un país, en el sentit de què fa que aquest país i aquesta gent sigui així i no pas d'una altra manera. I tanmateix, les diferències existeixen i ens defineixen. L'obra i sobretot la deixadesa dels homes envers les seves pròpies construccions és lletja, però el país no ho és.

Espanya és més alegre que Romania, en la superfície, però si els romanesos se senten bé a Espanya és perquè Espanya s'assembla a Romania. Hi ha al poder els mateixos que van fer caure Ceaușescu, però no hi ha hagut condemnes, no s'ha fet gaire soroll, l'home fort de la «revolució» (hi ha qui diu que no va ser cap revolució, que només va ser un canvi de jaquetes, va ser una mica totes dues coses) encara és viu. Es diu Iliescu, té noranta-quatre anys i és el pare del PSD, el partit homòleg del PSOE, renascut de les cendres d'una transició inacabada. És tot tan semblant que fa riure, i de vegades sembla que les coses milloren i de vegades és evident que no s'hi pot fer res.

La diferència està en els detalls, com per exemple les botigues de flors obertes passada la mitjanit, amb un home del camp que espera pacient els penedits, completament borratxos, que venen a comprar flors per fer-se perdonar.

Soc a Romania i és com si no hi fos, somnàmbula de fracàs. Fa més de mig any que visc aquí, i fa una setmana que he hagut de deixar el meu petit estudi a prop del Palau del Parlament i que visc amb un home al carrer Mircea Voda. A fora fa fred. L'home és l'Andrei, i ell paga el lloguer d'una casa sense menjador, amb una cuina com a centre —les cases romaneses tenen la cuina com a centre. Això també era així a Catalunya i a tants altres llocs, només la generalització del *modus vivendi* burgès com a referència va canviar-ho. Podria ser a Romania com en qualsevol altra banda.

Vaig venir fins aquí perquè mesos enrere em van proposar ser la corresponsal d'una agència a Bucarest i vaig pensar que seria una bona idea, el meu salt definitiu al periodisme. Si m'haguessin dit d'anar a Colòmbia o a Guinea-Bissau també ho hauria fet, no en tinc cap dubte, i això és la prova que d'entrada aquest país m'importava tan poc com als editors que van contractar-me i com al públic majoritari. Si hi ha una corresponsalia a Bucarest és perquè cal que hi sigui, en principi, perquè una agència ha de cobrir tot el món. Sempre m'ha interessat una mica tot i una mica res, aquesta és la veritat.

Ningú té ni idea d'on cau Romania. Bucarest se sol confondre amb Budapest, que és la capital d'Hongria i és aquí al costat. Jo mateixa he tingut algun lapsus. Fins i tot un trosset d'Hongria forma part de Romania, a la zona muntanyosa de Transsilvània hi viuen hongaresos de nacionalitat romanesa. De vegades sembla que tot això no interessi ni als mateixos romanesos residents a la diàspora. El milió de romanesos residents a Espanya sí que saben situar el seu país al mapa, esclar, però no en fan gaire publicitat, els immigrants romanesos gairebé ni els notes, ni els sents. Canvien de llengua amb els fills sense pensar-s'hi gaire, per facilitar-los la inte-

gració al lloc nou. Són com nosaltres, en la superfície, i criden menys que els italians. Els únics romanesos que sabem distingir són els gitanos romanesos, a qui paradoxalment els romanesos no consideren romanesos, no sé si m'explico. Distingim els gitanos romanesos perquè ells sí que són característics, pels costums, la pell, la llengua, la forma de vida i la indumentària. Són uns gitanos menys assimilats que els nostres.

No diu gaire de mi, que vingués aquí com podria haver anat a qualsevol altre lloc. Se suposa que un corresponsal ha de sentir una inclinació especial per la regió que l'ocupa, però per mi l'interès especial no era la regió, sinó l'ofici. Com que no havia fet mai aquesta feina, a més, era impensable que cap agència em fes anar a un país *realment important*, que és una altra manera de referir-se als Estats Units o l'Orient Mitjà —és a dir Israel i Palestina, l'única causa que encara preocupa al món. Per altra banda, els Estats Units no m'han interessat mai gaire; m'interessa la cultura nord-americana, la literatura, les pel·lícules i les sèries, però no m'interessa gaire el que hi passa ni la seva política interna. És un error garrafal, perquè els Estats Units són el centre del món, de moment encara ho són, i tot el que passa al Congrés i al Senat té repercussions a la resta de països.

Vaig pensar que anar-me'n a la perifèria oriental d'Europa feia per mi, que era una manera de rebel·lar-se contra la jerarquia que dicta que uns llocs són més importants i més interessants que uns altres. Com que parlo i escric en una llengua que no és important, vaig sentir que m'esqueia anar-me'n a un lloc que no era important, per portar la contrària al món. Aquesta és la història que em vaig explicar a mi mateixa abans de venir, i això em va anar bé perquè vaig aterrar a Bucarest sense cap expectativa.

Abans de ser aquí llogava un estudi al Raval de Barcelona, i era feliç. Vivia en un tercer pis assequible i sense ascensor al rovell de l'ou, entre la cridòria i la brutícia, a la meua manera. Baixava al carrer i em trobava amics i amants, i em coneixien els lladres del Raval, els botiguers honrats i els perdularis, els ionquis, els buscavides i la gent que hi havia viscut sempre. Me'ls apreciava a tots, i em semblava que m'apreciaven. Tenia tants amics que em faltava temps per veure'ls, i a més diria que eren bons amics. També m'havia desfet d'una feina que m'engavanyava i que no em permetia prosperar. Volia treballar per compte propi, entrar i sortir de casa quan em convingués, feinejar de matinada amb la banda sonora del Raval de fons, els crits i les persecucions policials, que com que no eren mai excessivament greus més aviat em feien companyia. Treballava de nit i sortia amb la bata i un porro gruixut al meu balcó minúscul, i també tenia una butaca comodíssima i un racó de llegir, i una paret plena dels llibres que havia anat acumulant al llarg d'una trajectòria professional erràtica però decidida, forjada a còpia d'anys de treballar de franc i de llegir per encàrrec.

Els dies bons, per mi llegir no era una feina, sinó un goig i una manera d'avançar la partida. Cada llibre m'havia d'apropar una mica més a l'escriptora que volia ser, o a la periodista que volia ser, alguna cosa gran. No he sabut mai del cert què volia fer, perquè sempre he tingut el cap ple de pardals i sempre m'ha irritat i disgustat la competència. El periodisme és una feina competitiva perquè no és ben bé una feina sinó una tasca privilegiada, una finestra més o menys estreta a la maquinària del poder, a tot el que passa i ens envolta. Quan vaig venir, ara fa sis mesos, acabava de publicar el meu segon llibre, que era el primer que tenia una certa repercus-

sió mediàtica. No era gaire bo, i a més a més era pornogràfic, en el sentit que hi explicava vergonyes de la meua vida psíquica i emocional, i també alguna fantasia sexual estranya. Era un excés. Massa intimitat exposada per no res, per la morbositat de saber què pensen les dones ara que el feminisme és rendible, però vaig publicar-lo perquè algú hi va mostrar interès i perquè tenia ganes de veure el meu nom imprès de nou en una coberta. Estava més orgullosa del primer llibre que del segon, però en el fons tant me feia. M'estava passant alguna cosa bona, tot començava a anar bé, el meu nom sonava per bé i per mal i per tant per bé, perquè val més que parlin malament de tu que no pas que no en parlin.

No tenia cap intenció d'anar-me'n de casa. Sí que m'atreia la idea de passar un temps a la Barceloneta, i alguns mesos al barri de Sants o del Poblenou, per canviar de botigues i de bars de referència. Em sentia reina de la meua Barcelona íntima. Barcelona era la meua ciutat preferida perquè sabia com s'hi ha de viure.

És veritat que no tenia parella i que això era una molèstia creixent, perquè en certa manera m'obligava a buscar-ne, i no tenia gaires ganes de buscar-ne. Ja era gran, temps enrere la gent hauria dit que segur que no hi havia res a fer amb mi, trenta anys i sola, predestinada a desparar la taula i a rebre les famílies dels amics, una dona sola que cuida més o menys la resta, sempre disponible. «VERGE, trenta anys i soltera, verge, quaranta anys i soltera, verge...», aquesta frase la repetia una besàvia meua a la meua tieta, una dona que mai no s'ha casat, i es veu que a cada aniversari la meua besàvia li deia el mateix.

Aquesta posició em molestava una mica, tenir una parella era pràctic i convenient en tots els sentits, per alinear el

cos i el cap i per mantenir una rutina i una vida social saludable, previsible però dolça i equilibrada. No es poden negar els avantatges de dipositar la sexualitat en un sol home fidel, per escapar a l'atzar i als infortunis íntims de les dones lliures. I tanmateix no tenia ganes de posar-me d'acord amb ningú. Potser al capdavant no n'havia tingut mai tantes ganes com jo creia, m'havia passat anys convençuda de voler un amor que en el fons no volia, només volia la carcassa de la cosa, el teatre de les passions i l'eufòria de les nits de primavera.

Un migdia del mes de març vaig rebre la trucada d'un periodista i editor que es deia Jordi König, de l'agència de notícies. Treballava a l'oficina de Viena i em va explicar que havia quedat un forat a Bucarest, que el corresponsal anterior se n'havia anat a Ucraïna. Després vaig saber que l'home en qüestió se n'havia anat a Kíiv per aconseguir que els editors com König li fessin una mica de cas, imagineu-vos haver d'anar a la guerra perquè us facin cas, és trist però és ben lògic: les victòries i les derrotes escriuen la història.

Les condicions no eren idònies perquè m'ho havia de fer tot jo, buscar la casa i l'assegurança mèdica, pagar-me els vols i els impostos, però no m'importava perquè a Barcelona cobrava menys del que volien pagar-me a Bucarest. Vaig dir que sí de seguida.

«No cal que aprenguis la llengua, no vull saber-ho, només necessito que ho sembli, no vull adonar-me que no parles la llengua. Tampoc cal que visquis sempre a Romania, però tampoc pots estar-hi només cinc dies al mes, d'acord?», em va dir en Jordi König.

Al principi no el vaig entendre. Una corresponsal ha d'entendre el país que li ha tocat, ha de poder parlar amb la

gent. La gent! El problema no era d'en König sinó meu, esclar. Havia aterrat aquí i em creia que era la periodista bielorussa i guanyadora del Nobel Svetlana Aleksievitx. En realitat amb prou feines entenia la diferència entre un president i un primer ministre, no recordava res del que havia estudiat sobre la Unió Europea ni sobre el producte interior brut dels països, ni tampoc sobre els manaments de l'OTAN, i per descomptat no tenia ni idea de què era un avió F-16 ni de la diferència real entre el Senat i el Parlament, i ja no parlem de les accions, dels interessos i de les ofertes públiques de venda de les empreses, tot plegat termes enrevessats per expressar coses senzilles sobre les quals no sabia gairebé res. Confonia els bilions anglesos amb els milers de milions, i aquesta confusió va sorprendre tant un dels editors de Viena que ho devia explicar a tota la redacció i fins i tot a casa seva, si quedava algú amb ganes d'escoltar-se'l.

En qualsevol cas, no em podia permetre viure a Bucarest a mitja jornada, per mi era o tot o res, i a més em disgustava la idea d'estar a Bucarest de passada com m'havia suggerit en König, com una concessió benvolent per haver de «viure en un lloc tan terrible com Romania» —no m'ho va dir mai així, però la seva manera de parlar sempre ho suggeria, l'horroritzava la idea d'un país pobre, crec que en el fons era això, a més un país pobre on no hi passa res, ho trobava inconcebible, només volia ser generós amb mi.

El pis que tenia llogat al Raval el vaig cedir a un estudiant romanès que treballava de cambrer en un restaurant de l'Eixample esquerre, justament, i ell em va ajudar a trobar un pis a la capital. Era un noi treballador i amb ganes de prosperar, una constant en la resta de romanesos que he conegut, tot i que cadascun d'ells ho fa amb les limitacions respectives. Els últims dies que vaig viure al Raval hi vaig sentir

el romanès, i va ser en boca de dues prostitutes de mitjana edat al carrer Robadors.

Visc a casa de l'Andrei com viuria en una sala d'espera. «Fa setmanes que estàs inconsolable», em diu, «aixeca el cap!», i no sé què respondre-li.